Jordbruksverket

BILAGA 16
Datum
2026-10-29

Bilaga 16: Omfattande översikt över den planerade användningen av integrerad territoriell utveckling i städer, stads-, landsbygds- och kustområden, lokalt ledd utveckling, inbegripet Leader, eller andra territoriella verktyg

Bilaga V, avdelning I, del 1, punkt 1.9 i NRP-förordningen.

Sveriges landsbygder står inför ett komplext nuläge präglat av både strukturella utmaningar och betydande utvecklingspotential. Urbanisering, demografiska förändringar och skillnader i tillgång till service och infrastruktur innebär att förutsättningarna för utveckling skiljer sig mellan olika delar av landet. Samtidigt fyller landsbygderna en central funktion för hela samhället, inte minst när det gäller livsmedelsförsörjning, naturresurser och energiproduktion.

Mot denna bakgrund finns ett tydligt behov av insatser som kan stärka utvecklingskapaciteten i landsbygderna utifrån lokala förutsättningar. Traditionella, top-down-styrda utvecklingsinsatser riskerar att missa lokala behov och potentialer, eftersom landsbygder inte är homogena utan präglas av olika strukturer, resurser och utmaningar.

Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden svarar mot detta behov genom att mobilisera lokala aktörer – ideella, privata och offentliga – i gemensamma utvecklingsstrategier. Metoden möjliggör att resurser riktas mot insatser som är förankrade i lokalsamhällets egna prioriteringar, vilket ökar träffsäkerheten och legitimiteten i utvecklingsarbetet.

Det finns även ett tydligt behov av att stärka samverkan och socialt kapital. Utvärderingar visar att Leader bidrar till ökad tillit, fler nätverk och ökad delaktighet, vilket i sin tur stärker både lokal utvecklingskraft och krisberedskap.

Vidare behövs stöd som kan komplettera offentlig service och bidra till att utveckla nya lösningar i områden där marknaden eller det offentliga inte fullt ut kan möta behoven. Leaderprojekt har visat sig kunna skapa lokala lösningar för service, företagande och mötesplatser, vilket stärker både attraktivitet och funktionalitet i landsbygder. Denna typ av insatser kan också bidra till ökad robusthet genom att minska beroendet av system och service som finns på längre avstånd.